

BOILI SMESE

U ovom tekstu ću dati bazne informacije za proizvodnju boili smesa. Onako kako na sve to ja gledam, izrada boili smesa po mojim vizijama. Polazna tačka je izrada boili smesa koje nenarušavaju zdravlje ribe. Takve smese su u većini slučajeva i jeftine boile smese. One su bazirane na baznim temeljima fiziologije o ishrani. Ono što važi za nas ljude važi u većini slučajeva i za naše drugare šarane.

U ovom tekstu ću se potruditi da "prst stavim na mesto gde najviše boli!". Sa drugim rečima: potruđiću se da ukažem na greške koje se najčešće prave.

Nemoj nikada iz vida izgubiti sledeću činjenicu: mnogo teže je napraviti skupu i boilu koja nelovi ribu već jeftinu i lovnu boilu!

Na ovoj stranici možeš pročitati ili sebi odštampati i tekst pod imenom "Balans Ishrane". Taj tekst zajedno sa ovim formira bazu za izradu zdravih i odgovornih smesa za naše drugare šarane. Na istoj stranici možeš videti i nekoliko recepata, tekst pod imenom "Recepti".

Izvori energije

Gotovo svi izvori energije se sastoje od: proteina (belančevina), masti, ugljenih hidrata i vlakana. Izuzetak čine rafinirani produkti iz kojih su se odstranili pojedini nutrienti kako bi se dobio određeni produkt koji je bogat sa samo jednim od njih, u većini slučajeva su to produkti bogati isključivo proteinima. Ovakvi produkti su dakle jednostrani produkti, oni se upotrebljavaju u razno-raznim smesama za bodi bildere, balansiranoj hrani za decu, životinje i tako dalje.

Ništa nije samo protein, mast ili ugljeni hidrat. Gotovo svi izvori energije su kombinacija upravo navedenog.

Protein

Od veoma velike važnosti za izgradnju telesnog tkiva, to jest za razvoj šaranskog tela. Prekomerna doza belančevina se iskoristi kao izvor energije. Za jednu ribu su belančevina od riba (srodnika) najidealniji izvor za belančevine. Sa drugim rečima: kvalitetno riblje brašno. Lično upotrebljavam samo LT riblja brašna.

Masti

Jedna od grešaka koja se veoma lako napravi je kombinacija masti sa mnogo vitamina A. Tako jedna kombinacija prouzrokuje trovanje jetre kod ribe. Suvišna mast se taloži oko jetre što kod ribe može prouzrokovati fatalne posledice. O ovome ima jako mnogo dokaza, stručnih tekstova i diskusija. Ljubitelji koi šarana znaju mnogo o ovom fenomenu. Hrana koja se nudi koi ribama mora biti 100% u balansu. Iz ovog se vrlo lako mogu izvući i paralele za šaranski ribolov.

Ako u jedan boili miks staviš nekoliko jaja, mleka za teliće, hranu za pastrmke i hranu za ptice tada već imaš masnu boilu (ovo rade gotovo svi). Ako u nju staviš balansirane hrane za kerove, mačke, svinje tada se nalaziš u velikim problemima.

Jedan šaran od 10 kila može na dan pojesti 1 kilu boila. Većina šaranaša na jedan kilogram miksa stavlja 10 jaja. Deset jaja na dan nije zdravo za nikog, pa tako ni za nas ljude, za šarane takođe.

Gde ima mnogo vitamina A. U sledećim produktima: riblje ulje od jetre (apoteka), kelp, morska trava, hrana za koi šarane, mleka u prahu, jaje (sve forme), izbalansirana hrana za mačke i kerove, frolic, aminol, hrana za ptice, hrana za kečige, hrana za pastrmke, Robin Red...

Kada po razno-raznim stranicama malo kritičnije gledam boili smese u mnogima od njih ima vrlo često više od ovih upravo navedenih produkata. Kada se u miks još stave i sledeći produkti: konoplja, kiki-riki brašno, sojino masno brašno (najradije tostirano), ulja (najradije 3 i više) tada je moguće konkludirati samo sledeće:

"Ti dečko nisi ništa razumeo u vezi boili smesa, nažalost!"

Uvredio se ti ili ne, ovo su činjenice koje se jednostavno nesmeju izgubiti iz šaranskih vidika. Ovo je baza, baza za izradu zdravih i po ribu odgovornih boili mikseva. Meni je zdravlje šarana isto tako važno kao i moje sopstveno zdravlje. Dakle, ako si se ti naljutio ili se pak planiraš naljutiti onda te molim da napustiš ovu stranicu i da se vratiš na sve ostale gde se uglavnom u vezi ove problematike "mlati prazna slama". Ti si na kraju krajeva sam i dobrovoljno došao na ovu stranicu. Ako ti ove vizije i pristup neodgovraju onda lep pozdrav i živ i zdrav ti meni bio.

Još malo o mastima. Mi već znamo da licitin poseduje svojstva emulgatora, sa drugim rečima on je u stanju da razbije ulja na sitne čestice. Licitina ima u žumancetu od jaja.

Svako žumance može da emulgira 175 ml ulja. Ti možeš da uradiš sledeće: odstrani od nekoliko jaja samo žumance. Pomešaj ga zajedno sa eventualnim aditivima, tečnim aromama i željenom količinom ulja. Sve to izlupaj sa mikserom i tu smesu dodaj u ostale boili sastojke

Ugljeni hidrati

1. Monosaharidi, oni se sastoje iz jednog molekula, kao na primer: glukoza (dekstroza, groždani šećer), fruktoza (voćni šećer).
2. Disaharidi, oni se sastoje od dva monosaharidna molekula. Oni se dele na sukrozu/saharozu (šećer), laktozu (mlečni šećer) i maltozu (šećer od ječma).

Ugljeni hidrati se dele na SPORE I BRZE. Baza za ovu podelu je takozvani Glihemijski Indeks, GI indeks.

Produkti sa visokom GI vrednosti se brzo vare, produkti sa niskom GI vrednosti se sporo vare. Sada smo stigli do bolne tačke u vezi ugljenih hidrata. Kada upotrebiti spore, kada brze hidrate. Uz sve to uzimajući u obzir i dužinu varenja hrane u šaranskim crevima, priča o encimima, godišnje doba, temperatura vode.

Sporo varljivi (zdravi) ugljeni hidrati

Su polisaharidi, oni se sastoje od više monosaharidnih molekula, uglavnom od glukoze. Oni se u telu ribe veoma sporo vare. Oni se javljaju u obliku skroba, celuloze. Ovi hidrati se sastoje od dugih glukoze-lanaca koji se rastvaraju u vodi.

Ovi produkti usporavaju transport svarenih ugljenih hidrata u krv. Samim tim je procenat glukoze u krvi manje više stabilan. Sa drugim rečima organizam će svarenu hranu polako i ravnomerno da upije. Ovu činjenicu možemo u odgovarajućim okolnostima da iskoristimo u našu korist!

U sporo varljive ugljene hidrate spadaju između ostalog i: paprika, kiki-riki, fruktoza, leće, grašak, slanutak, pasulj, lešnik, slatki krompir, raženo brašno, laktoza, bela riža, pšenično braon brašno...

Brzo varljivi (nezdravi) ugljeni hidrati

Ovi hidrati se mnogo brže vare, encimi imaju mnogo manje posla već kod prvo navedinih. Nutrienti se direktno transportuju u krvne sudove. Oni pruzrokuju veliki porast šećera u krvi u kratkom vremenskom roku. I ova vrsta ugljenih hidrata za nas šaranaše ima svoje prednosti i nedostatke.

Ovde spadaju između ostalog i: heljda, griz, ječmena kaša, proso, kokice, belo pšenično brašno, med, beli hleb, šećer, maltoza, glukoza, dekstroza, krompir pire, modificirani skrob.

Jedan drugi negativni aspekt prilikom varenja ugljenih hidrata je negativni uticaj sastojaka na encime koji se nalaze u tim biljnim produktima. Sve biljni produkti i jaja negativno utiču na proces varenja u našoj boili. Tu se može ubrojati i soja. Ta ista soja koju mi masovno upotrebljavamo u jednom boili miksu. Ona negativno utiče na encime koji su odgovorni za varenje hrane u šaranskim crevima. Ovo možeš da izbegneš upotrebom tostirane soje. Šta to znači, tostirana soja:

Soja u zrnu se injektira uz pomoć pare. Na ovaj način se čaura odvoji od zrna. Zrna se tada presuju dok se nedobije "flakes" (pahuljice) forma. Putem takozvane heksan ekstrakcije se dobija sirovo sojino ulje. Ostatak sojinog ulja u pahuljicama se odstrani presovanjem. Pahuljice tada prođu kroz vakum isparivač. Na ovaj način se dobiju bele pahuljice. Uz pomoć alkohol-voda ekstrakcije pahuljice se oslobode od nevarljivih polisaharida. Taj isti produkt se tada tostira, na ovaj način se aktivira tripsin. Produkt se tada osuši i samelje. Tripsin igra veoma važnu ulogu pri razbijanju lanaca belančevina i aktiviranju encima za probavu hrane.

Isto važi i za tostirane lupine, konoplju, kukuruz, pšenične klice i tako dalje. Ovde možeš još da ubrojiš i brašno od sesama i kiki-rikija kao i lanene ljuspice, zadnje naveden je top sastojak za boile. Sa drugim rečima, ako možeš da kupiš tostirane produkte uradi to. To su top-sastojci za boile. Oni pozitivno utiču na varenju tvoje boile.

Ispitivanjem pojedinih organa i krvi kod koi šarana se moglo ustanoviti da je kod riba koje su redovno hranjene sa hranom bogatom brzo varljivim hidratima lošeg kvaliteta došlo do taloženja masti u jetri i mišićnim tkivima. Riba nisu imale apetit da konzumiraju bilo koju hranu. Koi šarani su u potpunosti zavisni od hrane koja im se nudi, sa drugim rečima ona mora biti perfektno izbalansirana, nije na odmet znati.

Dužina pražnjenja šaranskih creva je jedno, varenje hrane nešto drugo. Šaran će pre da ogladni ako u hrani koju mu nudimo nema produkata koji se teško vare!

Jedan produkt mora da u sebi ima sto više vlakana koji se teško vare. Ta ista vlakna podpomažu da hrana lakše prolazi kroz šaransko crevo.

U vezi pojma "ZASIĆENOST" treba prvenstveno da se gleda o kojim energetskim produktima se radi. Masti i ulja nam daju više energije i samim tim brže zasite šaranske potrebe.

Žuč igra važnu ulogu pri varenju masti. Ona emulgira masti tako da encimi bolje mogu da odrade svoj posao, u masti nema encima. Pri temperaturi vode od 7 stepeni celzijusa encimi spavaju, što viša temperatura vode to više encima.

Još nekoliko rečenica:

Jedan dobro izbalansirani miks treba da se sastoji od: lako varljivih i u vodi rastvorljivih produkata uz jedan određeni procenat teško varljivih produkata, energetska vrednost u njemu nesme da bude preterano visoka.

Sastojci koji se lako vare su i sastojci koji se lako tope u vodi. Jedna instant boila mora da se sastoji od produkata koji se lako vare i koji se lako tope u vodi.

Boila na duge staze mora biti dobro izbalansirana, u njoj mora da bude sastojaka koji se teško vare, ona mora biti bogata sa vlaknima kako nebi došlo do zatvaranja creva, pogotovo pri temperaturi vode ispod 12 stepeni celzijusa.

Jedan deo flore u crevima je u direktnoj zavisnosti od produkata koji se nesvare!

Jalova boila ima tekođe u sebi hranljivu vrednost, naročito ako si fiksiran na ulov velike ribe, u zavisnosti od situacije...

Svako živo biće je u stanju da u sebe unese (upije) nekoliko grama belančevina na sat. Ostatak se koristi kao izvor energije ili kroz creva napusti telo.

Višak belančevina se kao amonijak napolje izbacuje putem škrge.

Ako se nešto 100% svari to ne mora da znači da se i 100% iskoristi!

Jedan MALI deo prevarene hrane se pretvori u biomasu.

Brzo varenje znači da se hrana brzo transportuje kroz šaranska creva, samim tim će korisni učinak svačene hrane biti umanjen, da li nam je to cilj?

U svakom slučaju, i ovu činjenicu možeš da iskoristiš u tvoju korist, kada upotrebiti brzo varljive a kada sporo varljive ugljene hidrate?

Vlakna

Vlakna su vrlo važna naročito u kasnu jesen, zimu i proljeće. Voda je hladnija, metabolizam ribe pada i probava hrane traje duže. U zimskim mesecima probava hrane traje i do 24 sata, leti je to oko 6 sati!

Postotak vlakana u tvom miksu treba biti od 3-4 grama na 240/kcal. Leti 3 grama, u jesen i proleće oko 3.5 grama i zimi 4 grama.

Bogati vlaknima su sledeći produkti:

Žitno posije, soja bez masti, zob, kakao, badem, heljda, žitne klice, masna soja, hrana za ptice, cimet, koncentrat za svinje, slatka aleva paprika, kim, koi spirulina, raž, indijski orah, hrana za koi šarane, mleveni grašak, lan, proso, konoplja, zobena slad, robin red, lupini-žuti, kiki-riki...

Vitamini i minerali

Regulišu između ostalog varenje hrane u telu kod riba. Igraju veoma važnu ulogu za jedan duži vremenski period. Oni nebi smeli izostati u jednom dobrom boili miksu.

Boili miksevi – kombinacije

Postoji više načina (kombinacija) kako doći do lovnih i za po zdravlje ribe odgovornih recepata. Tako nešto se između ostalog može ostvariti realizacijom sledećih mikseva:

- miks sa relativno mnogo proteina i jako malo masti;
- miks sa relativno malo masti i proteina i sa mnogo ugljenih hidrata;
- miks sa osrednjim količinama proteina, masti i ugljenih hidrata (neutralni miks, miks sa kojim se može loviti tokom cele godine).

Sve navedene količine se odnose za jedan kilogram suve boili smese (100%).

Miks sa relativno mnogo proteina i relativno malo masti

Najveći deo boili mikseva se sastoji od žitarica (mehaničke osobine boile: vezivanje, tvrdoća, valjanje, instant reakcija, izvori za vitamine iz B grupe i vlakna), ribljeg brašna (izvori za najkvalitetniji protein, masti, amino kiseline, atrakcija), mleka u prahu (vitamin A, lako topiv mlečni protein, masti, amino kiseline), hrane za ptice (izvori za vitamine B i A, masti, atrakcija), jaja (masti, vitamin A, mehaničke osobine).

Za žitarice je najbolje koristiti sledeću kombinaciju: kukuruzno brašno, pšenično braon brašno, pšenični griz. Ako ti ove tri žitarice čine bazu za jedan boili miks (40%-50%) tada ti još ostane 50% do 60% za ostale sastojke po želji. Ako se pridržavaš

ovih baznih pravila nemoguće je napraviti skupu i nelovnu boilu. Nemoguće je napraviti boilu sa lošim mehaničkim osobinama!

Savet: stavi u bazni deo miksa kukuruzno i pšenično braon brašno u sledećem odnosu: 1/3 kukuruznog i 2/3 pšeničnog braon brašna.

Ovako jedan miks se sastoji od: žitarica 60% (uključujući i masnu tostiranu soju, ona je bogata sa biljnim proteinom), ribljeg brašna 25%, mlečnih proteina 10%, prirodnih aditiva 5% (crveni luk u prahu) i 5 svežih jaja od kokoške (praksa me je naučila da je za 1kg suvog miksa dovoljno staviti 5-7 jaja).

U ovako jedan miks se mogu staviti sledeći produkti (procentualno izraženo).

01. Kukuruzno brašno	20%
02. Pšenično smeđe (braon) brašno	15%
03. Pšenični griz	15%
04. Sojino masno tostirano brašno	10%
05. LT riblje brašno, haringa	25%
06. Lakto-albumin, P=80%	10%
07. Luk, crveni, osušeni, prah	05%

Totalno 100%

08. 5 svežih jaja od kokoške, ostali deo po potrebi voda.

Belančevine	48%
Masti	20%
Ugljeni hidrati	42%
NIB, Neto iskorištene belančevine	76%
Amino kiseline	23,9%
Vlakna	3,6 grama/240kcal

Miks sa relativno malo masti i proteina i sa mnogo ugljenih hidrata

Sastav ovako jednog miksa je: žitarice 85%, hrana za ptice 10% (ili Robin Red, to je takođe jedna vrsta hrane za ptice), prirodni aditiv 5%.

U ovako jedan miks se mogu staviti sledeći produkti (procentualno izraženo).

01. Kukuruzno brašno	20%
02. Pšenično smeđe (braon) brašno	15%
03. Pšenični griz	15%
04. Slanutak, tostirano brašno	10%
05. Heljdino brašno	15%
06. Krompirovo brašno	10%
07. Luk, crveni, osušeni, prah	05%
08. Hrana za ptice (Robin Red)	10%

Totalno 100%

09. 8 svežih jaja od kokoške, ostali deo po potrebi voda.

Belančevine	17%
Masti	18%
Ugljeni hidrati	65%
NIB, Neto iskorištene belančevine	69%
Amino kiseline	07%
Vlakna	4,9 grama/240kcal

Miks sa osrednjim količinama proteina, masti i ugljenih hidrata

Ili, zlatna sredina. Sa ovako jednim miksom možeš loviti cele godine.

Sastav ovako jednog miksa je: žitarice 70%, riblje brašno 15%, mlečni protein 10%, prirodni aditiv 5%.

U ovako jedan miks se mogu staviti sledeći produkti (procentualno izraženo).

01. Kukuruzno brašno	20%
02. Pšenično smeđe (braon) brašno	15%
03. Pšenični griz	15%
04. Sojino masno tostirano brašno	10%
05. LT riblje brašno, haringa	15%
06. Lakto-albumin, P=80%	10%
07. Luk, crveni, osušeni, prah	05%
08. Zagrejani pasulj, brašno	10%

Totalno 100%

08. 6 svežih jaja od kokoške, ostali deo po potrebi voda.

Belančevine	34%
Masti	20%
Ugljeni hidrati	46%
NIB, Neto iskorištene belančevine	74%
Amino kiseline	20%
Vlakna	3,8 grama/240kcal

Ako se budeš pridržavao svega upravo napisanog tada imaš zdravu, lovnu i jeftinu boilu. Boilu koja i bez upotrebe razno-raznih boili programa zadovoljava bazne kriterijume. Sve ovo i nije tako teško kako na prvi pogled izgleda. U većini slučajeva je malo logičnog razmišljanja i upornosti više nego dovoljno.

Ti bi znači sa tvojom boilom trebalo da isključiš mogućnost da se šaran vrati da jede prirodnu hranu, ili još bolje rečeno ti sa tvojom boilom treba da pobudiš interesovanje šarana da uopšte pokuša da pojede tvoju boilu. Nemoj da se brineš ako je boila dobra on će to da zapamti, postoji čak i mogućnost da ako redovno i dugo budeš hranio tvoju boilu prihvatiti kao dodatni izvor energije (dodatni izvor hrane)! Sa drugim rečima: ti treba da mu ponudiš top boilu. To možeš da uradiš samo onda kada znaš koje

produkte možeš kombinovati jedne sa drugima i šta sve postižeš sa izabranim satojcima.

Nadam de da sam ti bar malo pomogao pri realizaciji boili mikseva. I ovde važi sledeće: "RADI I RAZMIŠLJAJ ŠTO MOGUĆE JEDNOSTAVNIJE."

Na ovoj stranici ima još više informacija, kao i tekst "Balans ishrane" (Mala Riba – Velika Riba). Taj tekst zajedno sa ovim formira bazu za izradu boili mikseva.

Mnogo uspeha!

dARKO (2009)

